

शासकीय मोकळ्या जागा / मैदाने तसेच शासकीय /
निमशासकीय संस्था / महामंडळे व खाजगी संस्थांना
देण्यात आलेल्या शासकीय जमिनीतील मोकळ्या
जागा विविध तात्पुरत्या प्रयोजनाकरीता भाड्याने
देण्याबाबतचे धोरण

मुंबई शहर व मुंबई उपनगर जिल्हा वगळून

महाराष्ट्र शासन

महसूल व वन विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : जमीन १०९४/प्र.क्र.५८/ज-१

मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२

दिनांक : ३ मार्च, २००७.

वाचा :- शासन परिपत्रक, महसूल व वन विभाग क्रमांक एलएनडी ३९५४-II, दि.४.११.१९५४.

प्रस्तावना :-

राज्यातील मोकळ्या शासकीय जमिनी / मैदाने प्रदर्शन, प्रासंगिक सोहळे (विवाह व स्वागत समारंभ), करमणुकीचे कार्यक्रम, धार्मिक कार्यक्रम, सर्कस वगैरे प्रयोजनासाठी मर्यादित कालावधीकरीता देताना शासन परिपत्रक दि.४.११.१९५४ मध्ये विहित केलेल्या दरानुसार भाड्याची आकारणी करून देण्यात येत होती. तसेच काही जिल्ह्यांमध्ये शासनाच्या भुईभाडे आकारणीबाबत असलेल्या, निरनिराळ्या शासन निर्णय / परिपत्रक / पत्रानुसार विहित केलेल्या दराप्रमाणे भाडे आकारणी करून उक्त प्रयोजनांसाठी, मोकळ्या शासकीय जमिनी / मैदाने देण्यात येत होती. त्यामध्ये कोणत्याही प्रकारची सुसूत्रता नव्हती. तसेच भाडे आकारणीच्या दरामध्येही सुधारणा करणे आवश्यक होते.

या सर्व बाबींचा विचार करून मुंबई शहर व मुंबई उपनगर जिल्हा वगळून (याबाबत स्वतंत्र शासन निर्णय विहित केलेला आहे) इतर जिल्ह्यातील शासकीय मोकळ्या जागा / मैदाने तसेच शासकीय / निमशासकीय संस्था / महामंडळे व खाजगी संस्थांना देण्यात आलेल्या शासकीय जमिनीतील मोकळ्या जागा विविध प्रासंगिक कार्यक्रमासाठी तात्पुरत्या प्रयोजनाकरीता भाड्याने देण्याबाबतचे धोरण निश्चित करण्याकरीता शासनाने पुढीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय :-

महानगर पालिका / महापालिका क्षेत्र, 'अ', 'ब', 'क' वर्ग नगरपालिका आणि ग्रामीण क्षेत्रातील रिक्त शासकीय जागा / मैदाने, प्रदर्शने, प्रासंगिक सोहळे (विवाह व स्वागत समारंभ), करमणुकीचे कार्यक्रम, धार्मिक कार्यक्रम, सर्कस व अन्य तात्पुरत्या प्रयोजनासाठी मर्यादित कालावधीकरीता भाड्याने देताना पुढीलप्रमाणे भाडे आकारण्यात यावे :-

अ.क्र.	प्रयोजन	महानगरपालिका	महानगरपालिका क्षेत्र
--------	---------	--------------	----------------------

		क्षेत्रामध्ये भाड्याचा दर (प्रतिदिन)	वगळून इतरत्र भाड्याचा दर (प्रतिदिन)
१	विवाह सोहळा व स्वागत समारंभ	रु.५००/- दर प्रति १००० चौ.फूट/प्रतिदिन	रु.२५०/- दर प्रति १००० चौ. फूट/ प्रतिदिन
२	प्रदर्शने :- अ) वाणिज्यिक / औद्योगिक ब) सेवाभावी संस्था क) शासकीय / निमशासकीय संस्था व महामंडळे	रु.१००/- दर प्रति १०० चौ. मीटर रु.५०/- दर प्रति १०० चौ. मीटर रु.२५/- दर प्रति १०० चौ. मीटर	रु.५०/- दर प्रति १०० चौ. मीटर रु.२५/- दर प्रति १०० चौ. मीटर रु.१०/- दर प्रति १०० चौ. मीटर
२	सर्कस, प्रासंगिक सोहळे व इतर प्रयोजने	रु.२५/- दर प्रति १०० चौ. मीटर	रु.१०/- दर प्रति १०० चौ. मीटर
३	धार्मिक व सांस्कृतिक कार्यक्रम	रु.१०/- दर प्रति १०० चौ. मीटर	रु.५/- दर प्रति १०० चौ. मीटर

वरील दर सदर आदेशाच्या दिनांकापासून तीन वर्षांपर्यंत लागू राहतील. त्यानंतर या दरामध्ये प्रत्येक ३ वर्षांनी सरसकट १०% वाढ करावी व अशी वाढ करताना जवळच्या दशक रुपयात समायोजित करावी. या विषयीचे संपूर्ण अधिकार जिल्हाधिकारी यांना प्रदान करण्यात येत आहेत.

२. यासंबंधी पुढील अटी व शर्ती विहित करण्यात येत आहेत :-

१) (अ) राज्यातील मोकळ्या शासकीय जमिनी / मैदाने प्रदर्शने, धार्मिक व सांस्कृतिक कार्यक्रम आणि करमणूकीचे कार्यक्रम यांना भाड्याने देताना एका वेळी १० दिवसांपेक्षा जास्त दिवसांसाठी देण्यात येऊ नयेत. सर्कशीकरीता ४५ दिवसांपेक्षा (सर्कस उभारणे आणि काढणे हा कालावधी अंतर्भूत) जास्त कालावधीसाठी भाड्याने देण्यात येऊ नये.

(आ) निश्चित केलेल्या भाड्याच्या दरानुसार येणाऱ्या भाड्याच्या रकमेएवढी रक्कम अनामत रक्कम म्हणून घेण्यात यावी.

(इ) शासकीय मैदानांचा वापर प्राथम्याने क्रिडा व प्रयोजनासाठी करण्यात यावा. त्यानंतरही मैदाने रिक्त राहिल्यास ती विषयाधीन प्रयोजनासाठी देण्यात यावीत.

(ई) ज्या स्थितीत जमिनीचा / मैदानाचा ताबा संस्थेस देण्यात आला आहे त्याच स्थितीत मैदाने संबंधित अधिकाऱ्यास परत करण्याची हमी संस्थेकडून लेखी हमीपत्राच्या स्वरूपात घेण्यात यावी. तसेच त्याच स्थितीत शासनास परत न केल्यास त्यांच्या डागडुगीचा खर्च त्यांच्या

अनामत रकमेतून वजा करण्यात येऊन उर्वरित अनामत रक्कम संपूर्ण भाडेवसूली केल्यानंतर संस्थेस परत करण्यात यावी.

(उ) अशी मैदाने / मोकळ्या शासकीय जमिनी भाड्याने मिळण्यासाठीची नोंदणी जिल्हाधिकारी यांच्याकडे करण्यात यावी व अशी मैदाने / मोकळ्या शासकीय जागा भाड्याने देताना जिल्हाधिकारी यांनी प्रथम येणाऱ्यास प्राधान्य या तत्त्वावर भाडेपट्ट्याने वितरण करावे.

(ऊ) या मोकळ्या जमिनी आणि मैदाने वाणिज्यिक संस्था, सेवाभावी संस्था आणि शासकीय संस्था यांना प्रासंगिक प्रयोजनासाठी उपलब्ध करून देण्यात याव्यात.

(ए) जमिनीचा / मैदानाचा ताबा संबंधितांना देण्यापूर्वी संपूर्ण भाडे आणि अनामत रक्कम आगाऊ वसूल करण्यात यावी.

(ऐ) अर्जदाराने सदर कार्यक्रमासाठी पोलिस आयुक्त / पोलिस अधिक्षक अथवा स्थानिक पोलिस अधिकारी यांची आवश्यक ती पूर्वपरवानगी घ्यावी त्याचे वेळी ध्वनीक्षेपकाच्या वापरामुळे ध्वनीप्रदुषण होऊ नये याची दक्षता घ्यावी तसेच पोलिस आयुक्त / पोलिस अधिक्षक अथवा स्थानिक पोलिस अधिकारी यांनी घालून दिलेल्या कालावधीपर्यंतच ध्वनीक्षेपकाचा वापर करावा आणि सदर समारंभामुळे आसपासच्या रहिवाशांना त्रास होणार नाही तथा वाहतुकीस कोणत्याही प्रकारचा अडथळा निर्माण होणार नाही, याचीही दक्षता अर्जदाराने घ्यावी.

(ओ) शासकीय जमिनीवरील कार्यक्रमाच्या आयोजनाकरीता ज्या प्राधिकाऱ्यांच्या मंजूरी आवश्यक आहेत त्या प्राप्त करण्याची जबाबदारी संबंधित संस्थेची राहिल. शासनाने जमीन वापरण्यास परवानगी दिली याचा अर्थ सर्व प्रकारची मंजूरी संबंधित कार्यक्रमास प्राप्त झाली असे समजता येणार नाही.

३. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या (अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक ८३७/व्यय-९, दि.१८.११.२००६ अन्वये) सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नावाने,

सही/-

(ज. का. घरत)

उप सचिव,

महसूल व वन विभाग

प्रत :

सर्व विभागीय आयुक्त

सर्व जिल्हाधिकारी

सर्व पोलिस आयुक्त / पोलिस अधिक्षक

महालेखापाल, महाराष्ट्र राज्य (१) मुंबई (लेखानुज्ञेयता / लेखापरीक्षा)

महालेखापाल, महाराष्ट्र राज्य (२), नागपूर (लेखानुज्ञेयता / लेखापरीक्षा)

गृह विभाग (विशा ५), मंत्रालय, मुंबई.

वित्त विभाग (व्यय-९), मंत्रालय, मुंबई.

महसूल विभागातील सर्व सहसचिव/उपसचिव व नियंत्रण अधिकारी

महसूल व वन विभागातील सर्व कार्यासने

कार्यासन ज-१, महसूल व वन विभाग निवडनस्ती.